

בס"ד. יום ב' פ' בלק, י"ב תמוז, ה'תשכ"ה

(הנחה בלתי מוגה)

מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל¹. וצריך להבין² מה שכתוב זה נחלק לשני ענינים, ענין הא' שקשור עם יעקב, וענין הב' שקשור עם ישראל. גם צריך להבין מדוע נאמר ומספר גו', הרי הפירוש הפשוט בכתוב הוא מי יכול למנות עפר יעקב, ומי יכול למנות רובע ישראל (שהתיבות מי מנה קאי גם על רובע ישראל), והיינו, שכוונת הכתוב להדגיש שאין מספר, וא"כ הול"ל (בקיצור) מי מנה עפר יעקב ורובע ישראל, ולמה נאמר ומספר את רובע ישראל. וגם צריך להבין מ"ש במד"ר שה"ש על הפסוק³ אל גנת אגוז ירדתי, מה אגוז זה השק מלא אגוזים בידך, אתה נותן לתוכו כמה שומשמים כמה חרדלים והן מחזיקין, כך כמה גרים באו ונתוספו בישראל, הה"ד מי מנה עפר יעקב, דלכאורה אינו מובן, מה שייך ענין הוספת הגרים לפירוש הכתוב מי מנה עפר יעקב.

(ב) **ויובן** בהקדים ביאור החילוק בין יעקב לישראל, כידוע שיעקב הוא מלשון וידו אוחזת בעקב⁴, והיינו שזוהי מדריגה נמוכה, וישראל הוא ע"ש שרית עם אלקים ועם אנשים⁵, שזוהי מדריגה נעלית. ולכן מצינו בתורה שיעקב הוא השם שבו נקראים בני ע"ד הרגיל, משא"כ ישראל הוא השם שמורה על שלימות. וכשם שהדברים אמורים בנוגע לכללות הקומה שלימה דכל בני, כן הוא גם בכל אחד מישראל, בכל נשמה, שישנו חלק הנשמה שנקרא בשם יעקב, שזהו העקב והרגל שבנשמה, וישנו גם חלק הנשמה שנקרא בשם ישראל, אותיות לי ראש⁶, שזהו הראש שבנשמה. וכמו"כ יש חילוק בכל נשמה בין ימי החול לימי השבת, כמבואר בארוכה בלקו"ת בפרשתנו⁷ בפירוש הכתוב⁸ לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, שלא הביט און ביעקב קאי על ימי

(6) שער הפסוקים להאריז"ל וישלח לב, כט. ספר הליקוטים להאריז"ל ויחי מז, כח. לקו"ת שלח מז, ב ואילך. סהמ"צ להצ"צ טו, ב — בשם הזהר.
(7) בלק עב, ב. שם, ג ואילך.
(8) פרשתנו כג, כא.

(1) פרשתנו (בלק) כג, יו"ד.
(2) ראה גם רד"ה מי מנה העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ע' א'נג).
(3) שה"ש ו, יא.
(4) תולדות כה, כו.
(5) וישלח לב, כט.

החול, שבהם יש ענין המלאכה, כמ"ש⁹ ששת ימים תעשה מלאכה, בל"ט מלאכות דעובדין דחול, שעוסקים בעניני העולם, עולם הזה התחתון שאין תחתון למטה הימנו, ובמילא נמצאים במדרגה שנקראת בשם עקב ורגל, אלא, שבו נמשכת הנשמה, ובנשמה גופא נמשך היו"ד מלמעלה, וחודר עד העקב, שזהו"ע יעקב (יו"ד עקב¹⁰), ובכח זה הרי הוא ממלא עניני שליחותו בעלמא דין. אמנם, עבודה זו היא באופן של עמל ויגיעה, אלא שהמלאכה צריכה להיות ללא און, וזהו לא הביט און ביעקב (אבל עדיין אין זה באופן שלא ראה עמל). אך ע"י העבודה דימי החול באים ליום השבת, כמארוז"ל¹¹ מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, שהוא יום מנוחה, ואסור במלאכה, ולכן אין בו נתינת מקום לענין של עמל (לא רק שאין בו און), וזהו ולא ראה עמל בישראל. וכיון שביום השבת צריכה להיות ההנהגה באופן אחר לגמרי, לכן, המעבר מימי החול ליום השבת הוא ע"י הטבילה בערב שבת¹², שהו"ע הביטול (טבילה אותיות הביטול¹³), היינו, שמתבטל ציור האדם כפי שהוא בימי החול, ונעשה ציור חדש המתאים ליום השבת. והיינו, דכשם שענין השבת בעולם כולו הוא באופן דויכולו השמים והארץ וכל צבאם¹⁴, דפירוש ויכולו הוא גם מלשון כליון (כפי שמבאר הצ"צ בארוכה באוה"ת¹⁵), היינו, שנעשה הכליון דציור העולמות כפי שהם בימי החול, ונעשים העולמות במדרגת יום השבת, הנה כן הוא גם בכל אחד מישראל, שע"י עבודתו בימות החול ה"ה פועל את הענין דויכולו השמים והארץ¹⁶, שיבוא העולם למעמד ומצב דיום השבת, שאז הוא באופן של שלימות (ולא באופן שהי' העולם חסר¹⁷). וכנ"ל שבשביל זה צריך להיות הקדמת ענין הביטול.

ג) **ויובן** בפרטיות יותר ממה שמצינו בענין השכר, שזהו הענין דגן עדן, שבו צדיקים יושבין ונהנין מזיו השכינה¹⁸, שזהו שכר העבודה, ומזה יובן גם בנוגע לענין העבודה. ובהקדים, שכשם שענין

14) בראשית ב, א.
15) בראשית מב, ב ואילך.
16) ראה שבת קיט, ריש ע"ב. הובא בשו"ע אדה"ז או"ח ר"ס רסח.
17) ראה פרש"י בראשית ב, ב. פרש"י מגילה ט, א (ד"ה ויכל). תוס' סנהדרין לח, א (ד"ה חצבה).
18) ראה ברכות יז, א.

9) ויקהל לה, ב.
10) פירוש שער כג (שער ערכי הכינויים) בערכו. עץ חיים שער ג (שער סדר האצילות) פ"ב. תו"א ויצא כא, א. ובכ"מ.
11) ע"ז ג, א.
12) ראה פע"ח שער השבת פ"ג. הובא בסד"ה מי מנה הנ"ל (שם ע' א"ס).
13) סידור עם דא"ח קנט, סע"ד.

העבודה צריך להיות באופן דבכל מאדך¹⁹, והיינו, ששלימות העבודה היא בהיותה ללא הגבלה, באופן דמעלין בקודש²⁰ עד אין סוף, הנה כמו"כ גם השכר דג"ע הוא באופן של עליות עד אין קץ, שזהו מ"ש²¹ וקדושים בכל יום יהללוך סלה, דקאי²² על עליית הנשמות (שנקראים קדושים) בג"ע ע"י ההילול (יהללוך), שהו"ע השירה שעל ידה היא העלי, כידוע בענין כל בעלי השיר יוצאים בשיר כו'²³, שזהו בלי הפסק (סלה, כמארו"ל²⁴ כל מקום שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק עולמית), עד אין סוף. אלא שעליות אלו נחלקים לב' סוגים כלליים, ג"ע התחתון וג"ע העליון. והנה²⁵, העלי ממדריגה למדריגה בפרטי המדריגות דג"ע, ובכללות יותר, העלי מג"ע התחתון לג"ע העליון, היא ע"י העמוד שביניהם, וכן ע"י הענין דנהר דינור שבו טובלים הנשמות, ועי"ז מתבטלים (כנ"ל שטבילה הו"ע הביטול) מהציור שלהם, בדוגמת הטבילה בנהר דינור שבין גיהנם לג"ע התחתון כדי לישכח חיזו דהאי עלמא (כדאיאתא בזהר²⁶), דאל"כ, הרי זה מבבל אתו, ואינו יכול לקבל הענינים דג"ע התחתון, ועד"ז צריך להיות ביטול הציור דג"ע התחתון כדי שיוכל להתעלות ולקבל את הציור של ג"ע העליון.

ד) **ויש** להקדים תחילה ביאור החילוק שבין שני סוגי ג"ע, ג"ע התחתון וג"ע העליון. ויוכן ע"פ מ"ש באירא זוטא²⁷ שעדן עילאה הוא בחי' מוחא (חכמה) סתימאה (ובפרטיות נקראת כן גם חכמה עילאה), ועדן תתאה הוא בחי' חכמה דז"א²⁸. והענין בזה, דהנה, אף שעדן (מלשון עידונים) ענינו תענוג, הרי עיקר התחלת גילוי התענוג הוא בחכמה²⁹, וכהמשל ודוגמא לזה באדם למטה, שכאשר נמשך ונתגלה אצלו שכל חדש (שזהו ענין החכמה, התחלת גילוי השכל), אזי מתמלא תענוג, שלכן צהבו פניו כו' כשמצא תוספתא חדתא³⁰. אמנם, אף שהתחלת גילוי התענוג הוא בחכמה, נקודת השכל, הרי התרחבות התענוג

19) ואתחנן ו, ה. 26) ח"ב ריא, ב.
 20) ברכות כח, א. וש"נ. 27) רצ, א. וראה גם ביאורו"ז להצ"צ ח"ב
 21) תפילת העמידה. ס"ע תרמד ואילך.
 22) ראה לקו"ת בהר מא, ב. ובכ"מ. 28) באד"ז שם: חכמה דאתפתחא לל"ב
 23) שבת נא, ב. וראה לקו"ת ברכה צח, שבילין. ובאד"ר (קכח, ב), שזהו חכמה דז"א.
 24) ראה גם המשך תער"ב שם ע' א'מא. 29)
 25) עירובין נד, א. 30) ראה ירושלמי שבת פ"ח ה"א. לקו"ת
 26) בהבא לקמן — ראה ד"ה מי מנה 27) ראה ירושלמי שבת פ"ח ה"א. לקו"ת
 28) הנ"ל (שם ע' אינד ואילך). מסעי צג, ב.

הוא בכינה דוקא (כידוע שהתגלות עתיק בכינה³¹), היינו, כאשר השכל נמשך ומתפשט באורך ורוחב כו'. אלא שבחכמה, להיותה נקודה עצמית (נקודה בלבד, אבל נקודה עצמית) של השכל, הנה גם גילוי התענוג הוא באופן של נקודה עצמית, משא"כ בכינה, שבה באים כל הענינים באופן של מרחב, אבל לא העצם כמו בחכמה, אזי נעשה התגלות והתפשטות התענוג. וזהו ענין גן עדן, דהיינו המשכת התענוג דחכמה (עדן) בכינה (גן), כמ"ש³² גן בעדן (מקדם), שזהו"ע יחוד חכמה ובינה, ואז צדיקים יושבין ונהנין כו', באופן של אור פנימי ובהרחבה. וזהו גופא ישנו ג"ע העליון וג"ע התחתון, ג"ע העליון הוא מה שנמשך מעדן עלאה בכינה, וג"ע התחתון הוא מה שנמשך מעדן תתאה, בחי' חכמה דז"א (גילוי התענוג לגבי ז"א), בבחי' (בינה דז"א, ועד לבחי') המלכות נוסף לזה, הנה גם בג"ע התחתון נמשך ונתגלה הארה מבחי' עדן עלאה, כמבואר בארוכה במק"א]. ונמצא, שב' הבחי' דגעה"ע וגעה"ת הם בכללות ב' הבחי' דבינה ומלכות, שבהם נמשכים בחי' החכמה ובחי' ז"א. ובאותיות הקבלה הו"ע יחוד י"ה ויחוד ו"ה. ובכללות הענין דג"ע ניתוסף עוד יותר ע"י עבודת האדם בקיום התומ"צ, כמ"ש³³ ויניחו בגן עדן לעבדה ולשמרה, והיינו, שנוסף על מה שנמשך בהגן מבחי' עדן (חכמה), שזהו רק חיצוניות החכמה, ניתוסף בזה גם ההמשכה מבחי' פנימיות החכמה. וכמו באדם למטה, שנקודת השכל, בחי' חכמה, היא רק חיצוניות החכמה, אך לאחרי שנמשכת ובאה בהרחבה בהשגה דבינה, ומוסיף להתייגע ולהתעמק בהשכל עוד יותר, אזי מגיע עד לפנימיות החכמה, שהו"ע ראי' דחכמה, היינו, שנעשית אצלו התאמתות השכל כמו ע"י ראיית הדבר. ועד"ז בנוגע לג"ע התחתון, שהו"ע ההמשכה עד לספירת המלכות, יחוד ו"ה, שנמשך בה גם האופן היותר נעלה שבענין ההבנה והשגה דבינה, כפי שנמשך ומתגלה בז"א ומלכות.

אך צריך להבין, דכיון שג"ע הו"ע הידיעה וההשגה, יושבין ונהנין כו', איך שייך שיהי' שם גילוי בחי' החכמה, עדן, שלמעלה מהשגה. והביאור בזה, שההשגה דג"ע העליון היא באופן של השגת השלילה, כמבואר בארוכה בלקו"ת פ' פקודי³⁴ בענין פקודי המשכן משכן העדות³⁵, שהו"ע יחוד ו"ה (פקודי המשכן), שהוא באופן של השגת החיוב, ויחוד

31) ראה זח"ג קעח, ב. תו"א לך לך יא, א. ח"ב קסה, ב. שם, טו. תיב"ע עה"פ. זהר ח"א כז, סע"ב.

32) בראשית ב, ח. ג, ד ואילך. ו, ג ואילך.

33) פקודי לח, כא.

י"ה (משכן העדות), שהוא באופן של השגת השלילה. דהנה, השגת החיוב היא באופן שמתעסק בענינים הקשורים עם יש ומציאות, ששייך בהם הבנה והשגה באופן של הלבשה, ולכן, תכלית הידיעה שיכול לבוא ע"י השגה זו היא רק במציאות הדבר, ועד שיכול לבוא אפילו לידי הכרה בהענין, אבל לא להתאמתות הכי עמוקה שנקראת בשם ראי'. משא"כ השגת השלילה היא באופן שמתעסק בענינים נעלים יותר מהענינים שעד עתה היתה לו ידיעה בהם, והתעסקותו בהם היא באופן ששולל מהם כו', אבל עי"ז יכול סוכ"ס לבוא עד לפנימיות החכמה (ע"י העבודה בתומ"צ, לעבדה ולשמרה, כנ"ל), שזהו"ע ראי' דחכמה. וזהו כללות החילוק שבין ג"ע התחתון לג"ע העליון, שבג"ע התחתון הו"ע השגת החיוב, ובג"ע העליון הו"ע השגת השלילה.

ועפ"ז מובן, שכדי לבוא לאופן ההשגה דג"ע העליון שהיא בדרך השגת השלילה, צריך להיות ביטול אופן ההשגה דג"ע התחתון שהיא בדרך השגת החיוב, ע"ד שצריך לבטל חיזו דהאי עלמא כדי לבוא להבנה והשגה דג"ע התחתון. אלא שאין זה כמו ביטול חיזו דהאי עלמא שזהו"ע של חומר וגשם ממש, כי אם לבטל ענין שנחשב למציאות ויש רק בערך הענין היותר נעלה שצריך להגיע אליו.

(ה) **ויובן** הענין בעבודה, דהנה כתיב³⁶ ומלתם את ערלת לבבכם, וכתיב³⁷ ומל הוי' אלקיך את לבבך, וכאן לא נזכר הלשון ערלה. והענין בזה, דהנה, ערלת הלב הוא דבר המעכב שאוטם ומכסה את הלב, והיינו, שאע"פ שגם כאשר אני ישנה³⁸ בגלותא³⁹ מ"מ לבי ער³⁸, להקב"ה לתורתו ולמצוותיו⁴⁰, וכלשון בעל הגאולה במכתבו⁴¹, שכל איש מישראל, גם אשר בשם ישראל יכונה⁴², לבבו תמים עם ה' ותורתו, הרי יכול להיות שהלב יהי' מכוסה בערלה. והסיבה לזה היא לא רק מצד דבר איסור ח"ו, שנעשה אסור וקשור בידי הלעו"ז, או אפילו דבר היתר אבל נעשה לשם תאוה, שיורד ונכלל לפי שעה ברע גמור שבג' קליפות הטמאות (כמבואר בתניא⁴³), אלא גם כאשר אין בזה תאוה, כי אם לקיום

41) לחגיגת י"ב תמוז הראשונה (גרפס
בסה"מ תש"ח ע' 263. אגרות-קודש שלו ח"ב
ע' פ.)
42) ע"פ לשון הכתוב — ישע"י מד, ה.
43) פ"ז (יא, סע"ב).

36) עקב י, טז.
37) נצבים ל, ו.
38) שה"ש ה, ב.
39) זח"ג צה, א.
40) שהש"ר עה"פ.

גופו, רק שכוונתו אינה לשם שמים (כמבואר שם⁴⁴), הנה מצד היותו דבר גשמי, הרי גם זה מגשם את הלב, שמצד עצמו צריך להיות ער להקב"ה לתורתו ולמצוותיו, ומעלים ומסתיר עליו, שזהו"ע ערלת הלב. ועז"נ ומלתם (אתם בעצמכם⁴⁵) את ערלת לבבכם, היינו, שענין זה ניתן לכאו"א, שבכל עת ובכל שעה ביכלתו לא רק להזהר מדבר איסור, תאוות היתר, ואפילו שלא תהי' אצלו אכילה סתם, אלא באופן דכל מעשיך יהיו לשם שמים⁴⁶ ובכל דרכיך דעה⁴⁷ (כפס"ד השו"ע⁴⁸). וענין זה יכול להיות גם ע"י העבודה דואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך⁴⁹, דכיון שעבודתו היא בכל לבבך ובכל נפשך, יכול לפעול בעצמו שלא יהי' שייך לדבר איסור, ואפילו לא לתאוות היתר, כי אם שכל מעשיך יהיו לשם שמים כו'. אך ישנו ענין נעלה יותר, שזהו מש"נ ומל הוי' אלקיך את לבבך, והיינו, שאע"פ שאין אצלו דבר המגשם את הלב (ערלת הלב), שהרי נמצא במעמד ומצב דואהבת גו' בכל לבבך, מ"מ, כיון שהלב עצמו הוא לב האדם, לכן צריך להיות בו ענין הנקרא בשם מילה. ועז"נ ומל הוי' אלקיך את לבבך, ומ"מ הרי זה נכלל בעבודת האדם, אלא שזהו מצד הוי' כפי שנעשה אלקיך, כחך וחיותך⁴⁹. ובכללות הו"ע העבודה דבכל מאדך⁴⁹, שהיא למעלה ממדידה והגבלה של כחות נפשו⁵⁰, הן בכל לבבך והן בכל נפשך, כיון שעומד בתנועה שלמעלה ממדידה והגבלה. והיינו, שעם היותו נברא, והרי כל נברא הוא במדידה והגבלה, הרי כיון שיש בו חלק אלקה ממעל ממש⁵¹, הנה כאשר העבודה היא מצד החלק אלקה שבו, שזהו"ע הוי' אלקיך, שהוי' נעשה כחך וחיותך, אזי ומל גו' את לבבך, שמתבטל גם ענין הגשמיות (שבלב) שבערך להדרגא שצריך להגיע אלי' ע"י העבודה דבכל מאדך.

והענין בזה בכללות ההתבוננות באלקות (שזוהי ההקדמה לכל אופני העבודה), שיש בזה שני אופנים. דהנה, יש התבוננות בהענין דקרכת אלקים ל' טוב⁵², שאלקות הוא טוב לו, וע"ד מ"ש⁵³ לאהבה את ה' אלקיך גו' כי הוא חייך גו', ולכן, הן אמת שהוא מונח באלקות מתוך חיות והתלהבות, אבל זהו מפני שמרגיש בזה טוב ועילוי, ובגלל שיש

49) ראה לקו"ת פרשתנו עג, ג.

50) ראה תו"א מקץ לט, ד.

51) תניא רפ"ב.

52) תהלים עג, כח.

53) נצבים ל, כ.

44) רפ"ז (שם, סע"א).

45) תניא אגה"ק ס"ד (קה, ב).

46) אבות פ"ב מי"ב.

47) משלי ג, ו.

48) אר"ח סרל"א. שו"ע אדה"ז אר"ח

סקנ"ו ס"ב.

לו עריבות בענין של טוב ועילוי, לי טוב, לכן רצונו בקרבת אלקים. ובכללות הרי זה אהבה התלוי בדבר⁵⁴, אשר, עם היות שלא שייך שתבטל, כיון שלא שייך לומר שיהי בטל דבר ח"ו, מ"מ, הרי זו אהבה שבמדידה והגבלה, לפי ערך הבנתו והשגתו בענין לי טוב, ואין זה באופן דבכל מאדך. אמנם, עבודה הנ"ל, שהיא עבודה ע"ד הרגיל, עם היותה עבודה אמיתית, ומי יתן והי' לבו תמיד בכחי' אהבה זו⁵⁵, אבל אעפ"כ, צריכה להיות גם עבודה באופן נעלה יותר, ע"י ההתבוננות בהטוב דקרבת אלקים מצד עצמו (לא מצד קרבת אלקים לי טוב), שאז עבודתו היא בכל מאדך. וענין זה נעשה עי"ז שמתבטל מהמציאות והציור שלו, שהו"ע לי טוב, היינו, שישנה המציאות שלו (לי), ומציאות זו יש לה הרגש הטוב (לי טוב), וכל זמן שיש עדיין אחיזה לענין של מציאות (לי), אינו יכול לבוא לעבודה מצד אלקות עצמו. ועז"נ ומל הוי' אלקיך את לבבך, ולא ערלת הלב, כיון שלא שייך אצלו ערלת הלב, שכבר הסירה מקודם לכן, וצריך להסיר רק את הרגש המציאות, לי טוב.

וכללות החילוק בין שני אופני עבודה הנ"ל הוא החילוק שבין העבודה שמצד חלק הנשמה המלובשת בגוף, רגל שבנשמה, שנקראת בכללות בשם יעקב, שאז העבודה היא באופן דבכל לבבך ובכל נפשך, לעבודה שמצד הראש שבנשמה, שנקראת בשם ישראל, שאז העבודה היא באופן דבכל מאדך, כיון שנעשה גם הענין דומל הוי' אלקיך את לבבך.

(ו) **וזהו** גם כללות החילוק בין העבודה דימות החול לעבודה דיום השבת (וכנ"ל (ס"ב) שבימות החול נקראת הנשמה בשם יעקב, וביום השבת נקראת בשם ישראל). דהנה, בימות החול יש ענין המלאכה והבירור, משא"כ בשבת הרי בורר אסור⁵⁶. וידועה⁵⁷ הקושיא בזה⁵⁸, דא"כ, מהו ענין האכילה בשבת, הרי פעולת האכילה היא שהמאכל מתברר ונהפך להיות דם ובשר כבשרו. ועוד זאת, שבזמן שביהמ"ק הי' קיים היו בביהמ"ק גם קרבנות שהקריבו ביום השבת דוקא, והרי גם ענין הקרבן הוא בירור, שמבררים את הבהמה (ועד"ז מה שמקריבים ממין הצומח והדומם) ע"י העלאה ע"ג המזבח, עד שמזה נעשה ריח ניחוח לה⁵⁹.

54) לשון חז"ל — אבות פ"ה מט"ז.

55) כ"ה לשון המאמר (המשך תער"ב שם ע' א'נז) — ע"פ לשון הכתוב ואתחנן ה, כו. 56) שבת עג, א. וראה המשך תער"ב שם

ס"ע א"מה ואילך. ד"ה לא הביט תשכ"א

(ס"ה"מ תשכ"א ע' ריש ואילך). ד"ה מי מנה

תשכ"ו פ"ד ואילך.

57) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' עח ואילך. ועם הגהות וכו' — אוה"ת ויקהל ע' ב'קלו ואילך.

58) ראה המשך תער"ב שם ע' א'נ.

59) ויקרא א, ט. ועוד.

וכללות הביאור בזה (כמבואר בארוכה במק"א⁶⁰), שבענין הבירור גופא יש בירורים שקשורים עם פסולת, ויש בזה ב' אופנים, בירור אוכל מתוך פסולת, מלמעלה למטה, או בירור פסולת מתוך אוכל, מלמטה למעלה, שב' אופנים אלו הם בימות החול, ולאח"ז ישנו גם הבירור דיום השבת, אלא שאז אין ענין של פסולת ח"ו, כי אם אוכל בלבד, והו"ע בירור אוכל מתוך אוכל, והיינו, שבאוכל גופא נעשה בירור למעלה מבירור.

ז) **וביאור** הענין⁶¹, דהנה, לעתיד לבוא (שדוגמתו הוא יום השבת⁶², שענינו הוא ההכנה וההליכה ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים⁶³) כתיב⁶⁴ ואכלתם אוכל ושבוע, שהפירוש בזה, שדבר שכבר הי' בבחינת מאכל, ונאכל ונתברר, הנה לעת"ל יהי' ואכלתם אוכל, שיחזור ויתברר עוד הפעם כדי שיתעלה בעילוי גדול יותר. ועד שכן הוא גם בענין הנשמות עצמם, דכשם שנת"ל (ס"ג) שכאשר צריכים לעלות מג"ע התחתון לג"ע העליון, צריך להיות ביטול נוסף, שזהו ענין של בירור נוסף, הנה כן הוא גם בכללות העלי' מזמן הזה לזמן דלעתיד לבוא, שהנשמות דעתה שכבר נתקנו ונתבררו בתכלית, יצטרכו לחזור ולהתברר ע"י הנשמות החדשות שיתגלו לעת"ל, כמבואר בארוכה בלקו"ת⁶⁵.

אך צריך להבין, מהו ענין בירור נשמה אחת ע"י נשמה אחרת, דלכאורה, ענין הבירור הוא בנוגע לבהמה, כמו בענין האכילה כפשוטו, או ע"י אכילת מזבח, שהו"ע הקרבנות, שעיי"ז נעשה הבירור והעלי' לשרשם ומקורם בחיות המרכבה, פני שור וגו'⁶⁶, ועד שעולים ונכללים בבחי' פני אדם שבמרכבה. ויתירה מזה, כמבואר במק"א⁶⁷ שגם בבחי' פני אדם שבמרכבה צריך להיות ענין של בירור ע"י בחי' אדם העליון שעל הכסא, שלגביו נחשבים פני אדם שבמרכבה כמו שאר חיות המרכבה, פני ארי' ופני שור ופני נשר. אבל מהו ענין בירור נשמה אחת ע"י נשמה אחרת. אך הענין הוא, דהנה כתיב⁶⁸ וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה, ומבואר בארוכה בתורה אור פ' משפטים⁶⁹, שיש

60) ראה תו"א חיי שרה טו, ב-ג.	ואילך).
61) ראה המשך תער"ב שם ע' א'נח	66) ראה טעמי המצות פ' ויקרא (ד"ה מצות קרבנות).
ואילך.	67) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ח"ב ע' תרמ ואילך.
62) ראה פירוש המלות לאדמו"ר האמצעי פכ, ד. ועוד.	68) ירמי' לא, כו. וראה לקו"ת שם ח, ב.
63) תמיד בסופה.	69) עד, ג ואילך. עו, א. — הובא
64) יואל ב, כו.	בלקו"ת שבהערה הקודמת.
65) ד"ה ואכלתם אוכל (ר"פ צו — ז, א	

נשמות שנקראים בשם זרע אדם, ויש נשמות שנקראים בשם זרע בהמה. וכללות הענין בזה, שנשמות דבי"ע, ששם מתחיל ענין הישות ומציאות [וע"ד האמור לעיל (ס"ה) בענין קרבת אלקים לי טוב, שגם בתכלית העלי' כו', הרי זה באופן דלי טוב], נקראים בשם זרע בהמה, ונשמות דאצילות נקראים בשם זרע אדם [ועל שניהם נאמר וזרעתי, דקאי על אדם העליון שעל הכסא, היינו, שגם נשמות דבי"ע נמשכים מבחי' וזרעתי, כמו נשמות דאצילות שנקראים זרע אדם]. ובפרטיות יותר, הנה גם בנשמות דבי"ע גופא ישנו החילוק בין זרע אדם וזרע בהמה, ועד"ז בנשמות דאצילות גופא יש חילוק הערך בין נשמה לנשמה, ועד לחילוק הערך שהוא בדוגמת החילוק שבין זרע בהמה לזרע אדם. ועפ"ז מובן ענין ואכלתם אכול, כי, לפי ערך גודל העלי' דלעת"ל, הנה גם נשמות שבבחי' זרע אדם יהיו נחשבים לבחי' זרע בהמה, ולכן יצטרכו לחזור ולהתברר כו', והיינו ע"י ענין הביטול שצריך לפעול גם במדריגה היותר נעלית, וע"ד משנת"ל בענין המילה (לא באופן דומלתם את ערלת לבבכם, כי אם) באופן דומל הוי' אלקיך את לבבך.

וזהו גם מ"ש ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם ה' אלקיכם אשר עשה עמכם להפליא, להפליא דייקא, שהענין דאכלתם אכול הוא מצד גודל העלי' באופן שלא בערך, שלכן נקרא בשם פלא, וגם מספר העליות הוא באופן דלהפליא, כיון שהעליות הם עד אין קץ. וע"ד האמור לעיל בענין ג"ע, שאף שנזכרו רק שני סוגים, ג"ע התחתון וג"ע העליון, הרי שני סוגים אלו כוללים ריבוי עליות עד אין קץ, ולכן נאמר וקדושים בכל יום יהללוך סלה.

(ח) **וזהו** גם ענין העלי' שיש בנשמת הצדיק, ובפרט ביום ההולדת שלו מידי שנה בשנה (כמבואר בשיחות של בעל השמחה והגאולה⁷⁰), שאז עולה מהיכל להיכל, שעלי' זו היא באופן שנעשה בציור אחר לגמרי, ועד שהציור הקודם אינו בערך להציור שנעשה אצלו בעלייתו למדריגה היותר נעלית, שלכן נעשית העלי' ע"י העמוד (המחבר), שעל ידו⁷¹ מתבטלים כל הענינים הקודמים שאינם בערך לגבי גודל העלי', ועד שנקרא בשם ג"ע העליון אפילו לגבי כל ההשגות באופן הכי נעלה שהיו אצלו בעבודתו בימים ושנים שלפנ"ז, כיון שזוהי עלי'

71) ראה זח"ב ריא, א. תו"א מגילת אסתר ק, סע"ב.

70) ספר השיחות תש"ג ע' 89 ואילך.

שלא בערך, באופן דלהפליא. ועוד זאת, שהענין דלהפליא הוא גם בנוגע להמשכה למטה, והיינו, שהעלי' למדריגה היותר נעלית היא באופן שמשם נמשך ומתגלה למטה. וע"ד המבואר בלקו"ת בפרשתנו⁷² בענין בראתיו יצרתיו אף עשיתיו⁷³, שאף מרבה את הבחי' הרביעית היותר נעלה, וריבוי זה נסמך לעשיתיו דוקא, שנמשך למטה בבחי' עשי' דוקא. וזהו גם כללות ענין התגלות אלקות ע"י צדיקים ואותות ומופתים כו', כמבואר בשער היחוד והאמונה⁷⁴ שעל זה אמרו רז"ל⁷⁵ בתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדה"ד ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדת רחמים, ובפרט אותות ומופתים שהם באופן גלוי לכל (עמי) הארץ, בבחי' עשיתיו (כמו הגאולה די"ב תמוז).

(ט) **ויש** לקשר כהנ"ל עם מ"ש בתהלים סי' פ"ו⁷⁶, יחד לבכי ליראה שמך, כמבואר בארוכה בלקו"ת בפרשתנו⁷⁷, שיש ב' בחי' בלב, חיצוניות הלב, ופנימיות הלב. ומזה נמשך גם בכללות עבודת האדם (שהרי לבא פליג לכל שייפין⁷⁸), שמצד חיצוניות הלב נמשכת העבודה דבכל לבבך ובכל נפשך, שפועלת על מחשבה דיבור ומעשה, שכנגד בראתיו יצרתיו עשיתיו, שיהיו כדבעי, והיינו ע"י העבודה דומלתם את ערלת לבבכם. ומצד פנימיות הלב נמשכת העבודה דבכל מאדך, שזוהי העבודה שמצד רעותא דלבא (רצון הלב שלמעלה מטר"ד), והיינו ע"י העבודה דומל הוי' אלקיך את לבבך. ועז"נ יחד לבכי, שיהי' נכלל בחי' חיצוניות הלב בבחי' פנימיות הלב, והיינו, שגם העבודה במחשבה דיבור ומעשה (בראתיו יצרתיו עשיתיו) שמצד חיצוניות הלב, תהי' חדורה ברעותא דלבא שמצד פנימיות הלב. וע"ד אף עשיתיו, שאף מרבה עוד בחינה א', והוא בחי' רצון העליון שלמעלה מעלה מבחי' מחשבה דיבור ומעשה. וריבוי זה נסמך לעשיתיו, לפי שעיקר גילוי רצון העליון הוא בבחי' עשי' גשמית דוקא, דהיינו במעשה המצוות, כמו ציצית בצמר גשמי ותפילין בקלף גשמי, ועד"ז בכל עניני תומ"צ שהם למטה דוקא,

הוא יום הולדתו הפ"ה, ובו מתחילים לומר קאפיטל פ"ו (ראה סה"מ י"א ניסן ח"א ע' 1 ואילך. וש"נ). — המו"ל.
77) בלק סז, סע"ג ואילך.
78) ראה זהר ח"ב קנ"ג, א. ח"ג קסא, ב. רכא, ב (ברע"מ). רלב, א (ברע"מ). תניא אגה"ק סל"א.

72) בלק סז, ד. ט, סע"ג.
73) ישעי' מג, ז.
74) פ"ה.
75) פרש"י בראשית א, א (ד"ה ברא אלקים).
76) פסוק יא. — הקאפיטל המתאים למספר שנותיו של אדמו"ר מהוריי"צ בעל השמחה והגאולה, שי"ב תמוז השתא (תשכ"ה)

וכמ"ש⁷⁹ לא בשמים היא, ושם דוקא נמשך ומתגלה בחי' אף, מדריגה הרביעית, שהו"ע רעותא דלבא.

י) וזהו מי מנה עפר יעקב, דהנה⁸⁰, בחי' יעקב הו"ע העבודה דימי החול בעובדין דחול, בבירור הניצוצות מן הלעו"ז או עכ"פ מקליפת נוגה. ובבחי' זו ישנו ענין העפר, שהוא יסוד הכי תחתון, שמורה על עפרורית, חומריות וגשמיות, והיינו, שגם כאשר העבודה היא במדריגה נעלית, שייך בה עדיין ענין העפרורית, וכמו באופן העבודה דקרכת אלקים לי טוב (כנ"ל ס"ה), שכיון שיש בזה הרגש עצמו, לי טוב, הרי זה נותן מקום שיוכל להיות גם ערלת הלב, שאז יצטרך להיות הענין דומלתם את ערלת לבבכם. ומ"מ, הנה גם כאשר נמצאים במדריגת עפר יעקב, נעשה בירור הניצוצות כו'⁸¹, והיינו ע"י בחי' מי, מי מנה עפר יעקב, שזהו ע"ד מ"ש⁸² מי יתן והי' לבבם זה להם ליראה אותי, מי דייקא, דקאי על א"ס ב"ה הסוכ"ע שאינו מושג, שמשם נמשך להיות יחד לבכי ליראה שמך, כמבואר בלקו"ת⁸³ נוי"ל שזהו ע"ד משנת"ל (ס"ט) בענין יחד לבכי, שהו"ע יחוד והמשכת בחי' פנימיות הלב בחיצוניות הלב, שגם העבודה במחשבה דיבור ומעשה תהי' חדורה בבחי' רעו"ד]. ולאחרי כן באים למדריגה נעלית יותר, שזהו מ"ש ומספר את רובע ישראל, שבבחי' זו לא שייך ענין של עפר כלל, כיון שכבר נעשה הבירור וזיכוך כו', וזהו ענין מספר, שהוא מלשון ספירות ובהירות. וענין המספר (ספירות ובהירות) הוא ברובע ישראל, כמבואר בלקו"ת⁸⁴ שבתבת רובע יש ב' פירושים, הא', חלק רביעי, שזהו בחי' הרביעית, והב' מלשון ארבעה, והיינו, שעיקר העבודה היא מצד רעותא דלבא, בחי' הרביעית, אבל בחי' זו נמשכת וחודרת בכל ארבע המדריגות, עד לבחי' עשיתיו, שגם בה נמשכת וחודרת בחי' הרביעית שמרומזת בהריבוי דאף (אף עשיתיו). וכן לאידך, שע"י עשיתיו, ששם העבודה היא באופן של עשי', מלשון כפי', מלשון⁸⁵ מעשין על הצדקה⁸⁶, היינו, שכופה את עצמו,

(83) במדבר טו, א. וראה גם לקו"ת פרשתנו סח, סע"ב.
(84) פרשתנו סז, א. ע, ב.
(85) בית יוסף לטור יו"ד סרמ"ח (ד"ה כל אדם).
(86) ראה סה"מ תרע"ח ע' קכא. ע' קכד ואילך. ע' קצב. תרצ"ט ע' 191. ובכ"מ.

(79) נצבים ל, יב. וראה ב"מ נט, ב.
(80) ראה סד"ה מי מנה הנ"ל (שם ע' א"ס).
(81) ראה סד"ה מי מנה הנ"ל, שזהו גם ענין הגרים שניתוספו בישראל, המובא במד"ר בפירוש הכתוב מי מנה עפר יעקב (המו"ל).
(82) ואתחנן ה, כו.

הנה מה לי קטלא פלגא מה לי קטלא כולה⁸⁷, שזהו ענין של מס"נ, שעל ידה נמשכת הבחי' הרביעית, אף עשיתיו. וכמו"כ נמשך בבחי' עשיתיו כללות הענין דמי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל, כפשטות הכתוב, שהרי אין מקרא יוצא מידי פשוטו⁸⁸, שיקויים היעוד והי' מספר בני ישראל גו' אשר לא ימד ולא יספר⁸⁹, ולא יספר מרוב⁹⁰.

87) ב"ק סה, א. וראה לקו"ת נצבים מו, ד. סע"ד ואילך.
 88) שבת סג, א. וש"נ.
 89) הושע ב, א. וראה לקו"ת פרשתנו סז, סע"ד ואילך.
 90) וישלח לב, יג.